

Azpeitiko gazte elebidunen hortzobietako txistukarien baitan: Neutralizazioa galbidean ote da?

Ander Beristain, Ph.D.

Saint Louis University

ander.beristain@slu.edu | anderberistain.com

Euskara Batuko txistukarien sistema

Sibilant system of voiceless sibilants in Standard Basque (adapted from Beristain, 2018a, p. 60)

Phoneme	Orthographic representation	Place of articulation	Manner of articulation	Examples
/s̺/	<s>	Apico-alveolar	Fricative	“su” [s̺u] (<i>fire</i>)
/s̠/	<z>	Lamino-alveolar	Fricative	“zu” [s̠u] (<i>you, sg.</i>)
/ʃ/	<x>	Pre-palatal	Fricative	“xume” [ʃume] (<i>humble</i>)
/tʃ̺/	<ts>	Apico-alveolar	Affricate	“atso” [atʃ̺o] (<i>old woman</i>)
/tʃ̠/	<tz>	Lamino-alveolar	Affricate	“atzo” [atʃ̠o] (<i>yesterday</i>)
/tʃ/	<tx>	Pre-palatal	Affricate	“etxe” [etʃe] (<i>house</i>)

- Hainbat neutralizazio ditugu euskal aldaera ezberdinetan

(Beristain, 2022; Ensunza, 2012; Hualde, 2010; Muxika-Loitzate, 2017)

- zezeoa (/s̺/ <s> eta /s̠/ <z> → [s̺]): Gipuzkoa erdialdean
- seseoa (/s̺/ <s> eta /s̠/ <z> → [s̠]): Bizkaian

Lehenalditik orainera

- Gaztelaniatik euskararako maileguen arteko soinu-ortografia (tradizional) korrelazioa:

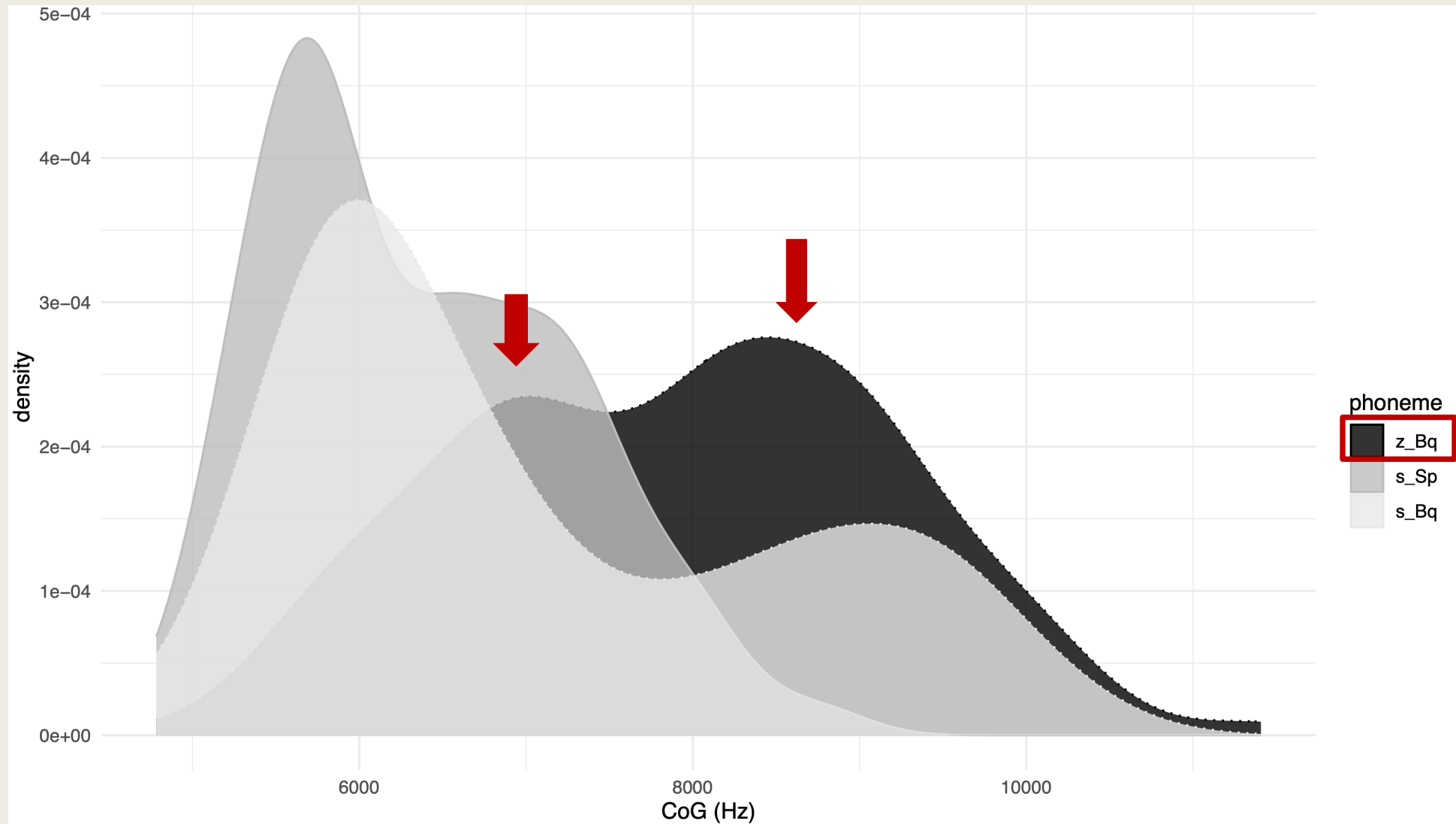
Gaztelania	Euskara	Adib.
/ θ /	/ s̺ /	<i>nación – nazio</i>
/ s /	/ s̺ /	<i>pasión – pasio</i>

- Euskal hiztunek beren gaztelerako /θ/ euskarazko frikari hobikari bizkarkariarekin ([s̺]) ordezkutzen zuten euskarazko maileguetan
- Egun, ordea, ez da beti horrela, elebitasun maila lehengoa baino altuagoa baita (Beristain, 2022)

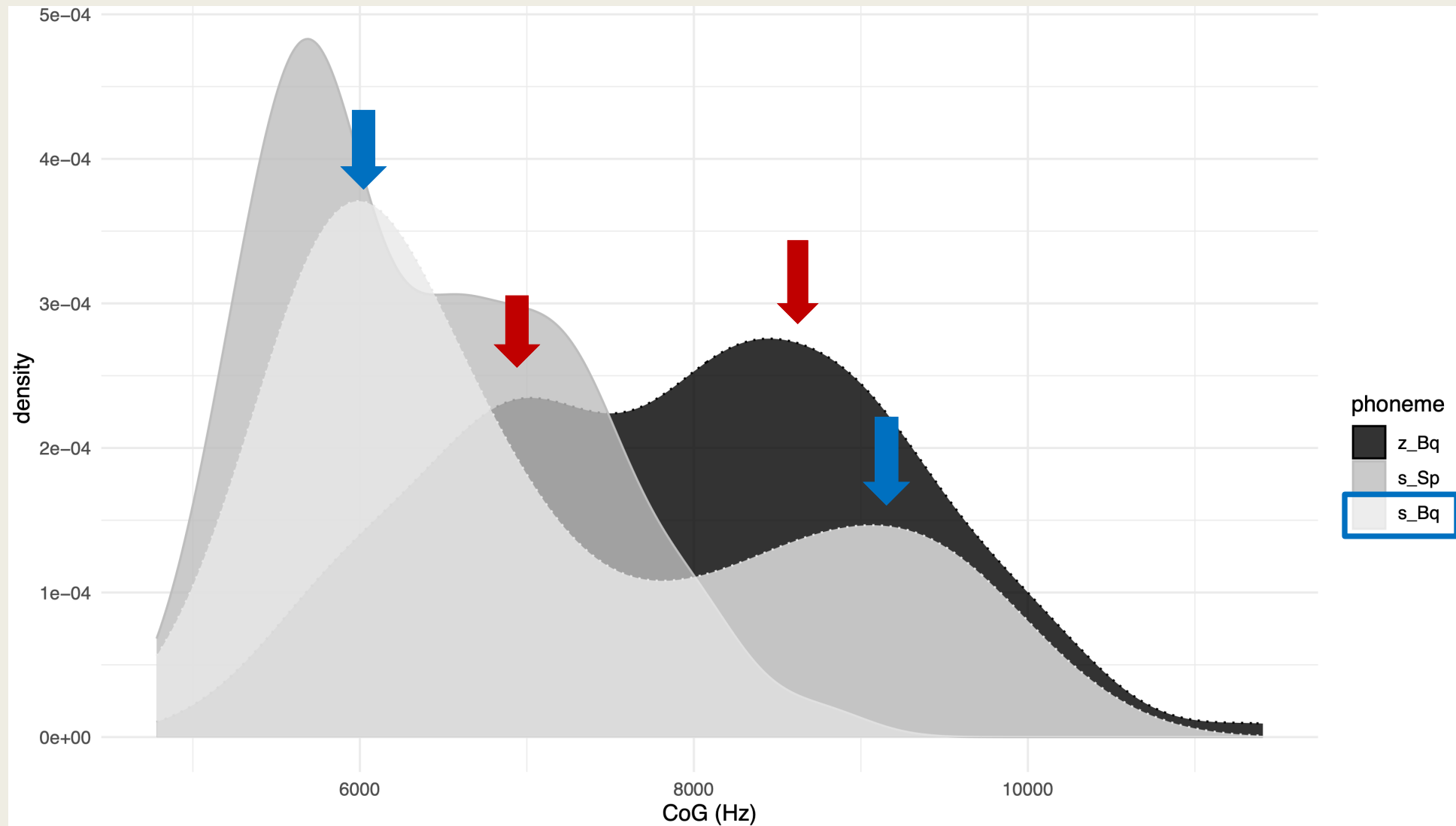
Elebitasun mota aztergai

- Gehienetan, hiztunaren elebitasun mota ez da kontuan eduki
 - Hau garrantzitsua dela esan da, esaterako, Irunen (Jurado, 2011; ikus Beristain, 2020)
- Azpeitia bezalako herri euskaldun batean ere hala ote da?
 - Beristainek (2022) bi guraso euskaldunak zituzten hiztunak aztertu zituen
 - Elebitasun mota: sekuentziala (H1: Euskara → H2: Gaztelania)
 - **Gaurkoan:** gurasoetako bat euskalduna eta bestea erdalduna dutenak
 - Elebitasun mota: aldi-berekoa (2H1: Euskara + Gaztelania)
 - Analisisian: txistukarien grabitate zentroa (“Center of Gravity”)

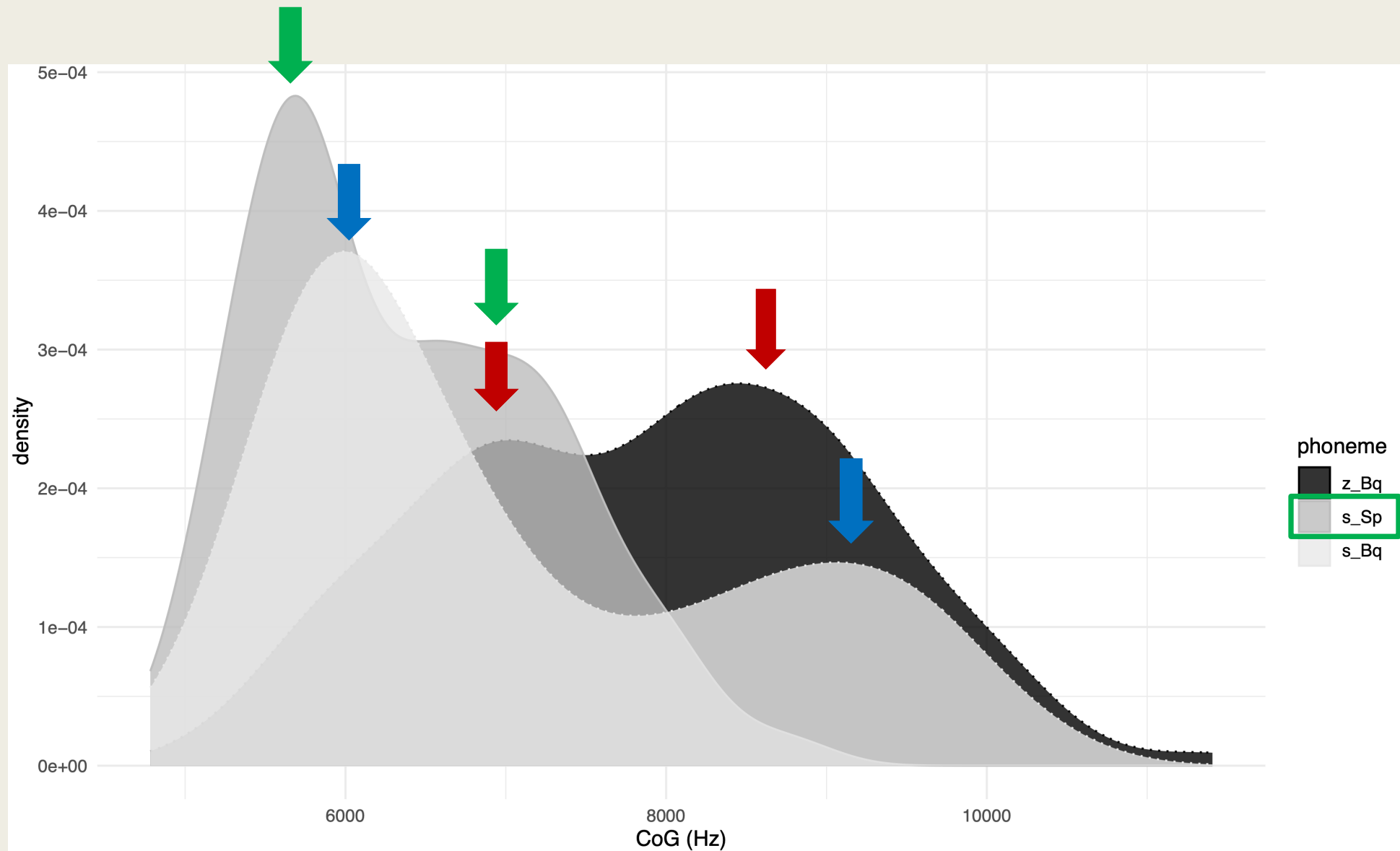
Talde emaitzak: Badago neutralizaziorik?

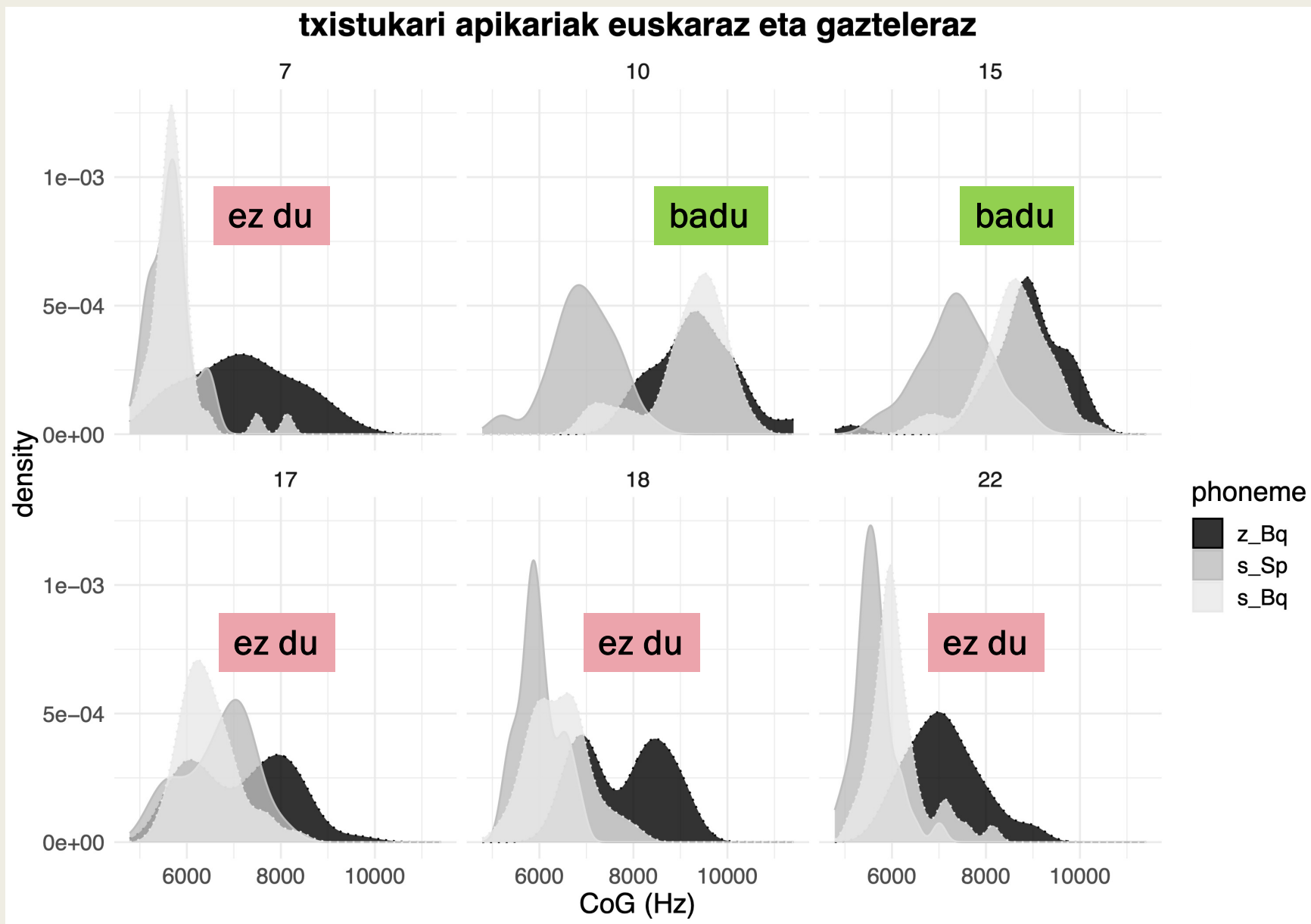
Talde emaitzak: Badago neutralizaziorik?

Talde emaitzak: Badago neutralizaziorik?

Hiztun emaitzak: Badute neutralizazioa?

Laburbilduz:

- Aldakortasuna dakusagu
- Prozesua guztiz jazo dela ezin da esan, baina garapen bidean den soinu aldaketa baten aurrean gaudela argi dago
 - Des-neutralizazioa?
- Hitzunen profil soziolinguistikoen aniztasuna kontuan eduki beharrekoa